

# Pravo družb in poslovno pravo

## **Vaje 5 – DELNIŠKA DRUŽBA**

**(Korže, Branko: Pravo družb in poslovno pravo, str. 78 - 104)**

# Kaj je potrebno vedeti o posamezni družbi?

- Ustanovitev
- Družbeniki
- Odgovornost za dolgove družbe
- Razmerja med družbeniki
- Organi družbe
- Osnovni kapital
- Prednosti in slabosti
- Firma družbe
- Kdo vodi posle družbe

- Zakaj poimenovanje delniška družba?
- S katerim aktom se ustanovi delniška družba?
- Ali delničarji na podlagi delnic pridobijo lastninsko pravico na premoženju družbe?
- Ali je delničar lastnik delnice?

# Pravice in obveznosti delničarjev

- **Premoženjske pravice**
  - pravica do dela dobička (dividenda)
  - pravica do ustreznega preostanka premoženja po likvidaciji ali stečaju družbe
  - pravica do prednostnega nakupa novih delnic
- **Članske pravice v ožjem pomenu (upravljske pravice)**
  - glasovalna pravica
  - pravica do nadzora nad poslovanjem družbe
  - pravica do informacij
  - pravica do izpodbijanja sklepov oz. ukrepov organov družbe
- **Obveznosti**
  - glavna obveznost: obveznost delničarja do plačila vseh vpisanih delnic
  - dodatne obveznosti: so fakultativne, določi jih statut

Miha je delavec v delniški družbi Poslovni sistem DOBRI SOSED d.d.. V delniški družbi so se odločili, da bodo za božičnico vsakemu delavcu podarili 5 delnic v skupni nominalni vrednosti 500 EUR.

Določen čas po prejetju delnic želi Miha kupiti avto, zato od družbe zahteva izplačilo v delnici inkorporiranega kapitala v višini 5000 EUR.

- Ali je zahtevki Mihe utemeljen? Zakaj?

# Delnice

- a) Kaj so delnice in kateri zakoni jih urejajo?
- b) Kdo vodi centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev?
- c) Kako se lahko vplačajo delnice?
- d) Ali lahko Miha vplača delnice z avtomobilom, patentom, mizo in svojimi pravnimi storitvami?
- e) Miha je pridobil navadno delnico delniške družbe A, Rok pa prednostno delnico delniške družbe A. Kaj je razlika med njima?
- f) Kako se prenašajo prinosniške in kako imenske delnice?
- g) Ali vsaka delnica zagotavlja glasovalno pravico?

# Osnovni kapital in premoženje delniške družbe

- Kam spada osnovni kapital in kam premoženje družbe v bilanci stanja?
- Ali sta osnovni kapital in premoženje družbe vedno enaka?

Osnovni kapital d.d. je 100.000 EUR.

- Kolikšno je najmanjše in koliko največje možno število delnic v tej delniški družbi?
- Ali je lahko izdana delnica z nominalnim zneskom 0,5 €?
- Ali je število delničarjev enako številu delnic?
- Ali je lahko osnovni kapital d.d. tudi 20.000 €?
- Ali je lahko celotni osnovni kapital vplačan v stvarnih vložkih?
- Na koliko delnic je razdeljen osnovni kapital, če je tržna vrednost delnice 50 EUR, emisijska vrednost 30 EUR in nominalna vrednost 20 EUR?

# Pravica do dela dobička

- Ali lahko izključimo pravico do udeležbe na dobičku?
- Kaj je podlaga za uveljavitev pravice do udeležbe na dobičku?
- Kako se delničarjem izplača dobiček?

# ORGANI DELNIŠKE DRUŽBE

Delniška družba A d.d. ima dvotirni sistem upravljanja delniške družbe, družba B d.d. pa enotirnega.

- a) V katerih primerih mora imeti v skladu z ZGD-1 družba dvotirni sistem?
- b) Navedite organe v dvotirnem sistemu upravljanja delniške družbe ter pojasnite razmerja med njimi!
- c) Navedite organe v enotirnem sistemu upravljanja delniške družbe ter pojasnite razmerja med njimi!

# Organi vodenja ali nadzora

- a) Iz koliko članov mora biti sestavljen organ vodenja ali nadzora?
- b) Ali mora imeti organ vodenja ali nadzora predsednika?
- c) Za kolikšno obdobje so imenovani člani organov vodenja ali nadzora?
- d) Koliko glasov ima vsak član organa vodenja ali nadzora?
- e) Kako se sprejemajo odločitve organov vodenja ali nadzora? Ali lahko glas predsednika organa vodenja ali nadzora prevlada nad ostalimi glasovi?

Družba Trgovinsko podjetje MARTIN KR PAN d.d. ima 3 člansko upravo, katere mandat je 6 let. Uprava ima tudi svojega predsednika Janeza.

- a) Kdo je v tej d.d. upravičen zastopati družbo?
- b) Ali lahko Skupščina v Statutu družbe glede točke a določi drugače?
- c) Koliko glasov ima vsak član uprave pri glasovanju? Ali lahko Statut določi drugače?
- d) Kako člani uprave sprejemajo odločitve?
- e) Ali lahko s Statutom podaljšamo trajanje mandata uprave iz 6 let na 9 let?
- f) Ali lahko Janez v zasebnem življenju odpre cvetličarno?

Družba Trgovinsko podjetje MARTIN KR PAN d.d.  
ima 5 članski nadzorni svet, katere mandat je 5  
let.

- a) Čigave interese zastopajo člani nadzornega sveta?
- b) Kako morajo pri opravljanju svojih nalog ravnati člani nadzornega sveta?

Gospodarska družba LEPA SOSEDA d.d. ima enotirni sistem upravljanja. Pri tem so v Statutu družbe določili, da mora upravni odbor imenovati 3 izvršne direktorje.

- a) Kdo bo vodil posle te družbe?
- b) Kakšno je razmerje med izvršnimi in neizvršnimi direktorji?
- c) Ali mora d.d. nujno imeti izvršne direktorje?
- d) Pod kakšnimi pogoji je mogoče zamenjati izvršnega direktorja in kdo ga zamenja?
- e) Zakon določa: *“Za volitve in odpoklic članov upravnega odbora se smiselno uporabljajo določbe 274. do 276. člena tega zakona.”* Kdo torej voli člane upravnega odbora?
- f) Mihi, delničarju Lepe sosede d.d., se zdi smiselno, da bi imela družba 4 izvršne direktorje. Ali je to možno?

Deset delničarjev delniške družbe ABC d.d. je zahtevalo sklic skupščine družbe.

- a) Ali je taka zahteva utemeljena?
- b) Kdo ima pravico prisostvovati na tej skupščini? Ali je pravica kaj drugačna, če ima d.d. 100.000 delničarjev?
- c) Ali se lahko glasovalna pravica navadnega delničarja omeji, zmanjša? Ali lahko ima ena delnica 2 glasova?
- d) Ali lahko skupščina odpokliče člana nadzornega sveta pred koncem njegovega mandata? Ali so za to potrebni kakšni posebni razlogi?
- e) Ali ima na skupščini pravico glasovanja delničar, ki je svoje delnice zastavil?
- f) Ali se lahko skupščine udeležijo člani uprave, tudi če niso delničarji?

Skupščina delniške družbe Trgovsko podjetje, Super sosed, d.d., je na svoji letni skupščini skupaj z odločanjem o uporabi bilančnega dobička odločala tudi o razrešnici upravi in nadzornemu svetu. Razrešnica je bila sprejeta z veliko večino.

- a) Kaj lahko poveste o usodi konkretne uprave in nadzornega sveta?
- b) Kaj lahko poveste o morebitni odškodninski odgovornosti posameznih članov uprave te družbe?
- c) Kaj lahko poveste o usodi uprave, če skupščina ne bi izglasovala razrešnice?
- d) V katerih primerih lahko skupščina odpokliče upravo?

- Matej je postal imetnik delnic družbe, ki predstavljajo 80% osnovnega kapitala družbe. Ker mu preostali delničarji povzročajo probleme, bi se jih rad znebil, vendar ne ve kako. Kaj mu svetujete?
- Kaj pa svetujete delničarjem, če bi Matej povzročal težave njim?